

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 120 Lei pe an. — Pentru America 150 Lei (abia 75 cenți) pe an, trimiși prin cec de bancă foii la Orăștie

Acțiunea în Orăștie (Trans.) | Foile pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

De pe front.

Lumină frumoasă dela hotare! —

Din Timișoara, dela hotarul apus al țării noastre, ne vine o lumină de care ne bucurăm deosebit: Românii fruntași de acolo, au venit cu inima strânsă de grijă, au ales decând avem Românie și acolo, cât de uriașă, atotcotropitoare, este puterea neamurilor noastre din acel oraș, în meserii, în negoț, în toate ramurile de lucru omenească, cari formează rădăcinile izvoare de bogăție! Au văzut și au înțeles, că nu e de mirare da alarma asupra primejdiei noastre și sufocați de rândurile strănse ale celorlalte țărâmurii, ale acestor strecurări că trebuiește pregătită armata viitoare cu care să se asalteze asupra acelor tabere străne, spre a frânge rândurile lor, să răzgăreze frontul lor!

Pe acest scop și-au făcut un plan, un bun plan, care să ducă la îndeplinirea scopului și la biruința mândriei noastre neam: S'au pus să pregătească roluri bogate de meseriași și negustori români, armata cu care să luptăm mâne lupta de spargere a frontului!

Pe acest scop și-au făcut un plan, un bun plan, care să ducă la îndeplinirea scopului și la biruința mândriei noastre neam: S'au pus să pregătească roluri bogate de meseriași și negustori români, armata cu care să luptăm mâne lupta de spargere a frontului!

Pe acest scop și-au făcut un plan, un bun plan, care să ducă la îndeplinirea scopului și la biruința mândriei noastre neam: S'au pus să pregătească roluri bogate de meseriași și negustori români, armata cu care să luptăm mâne lupta de spargere a frontului!

de a întrece pe potrivnic, de a-l răpune!

La meserii, ca și la negoț, dați copiii cei mai buni ce-i aveți! Foile ungurești înțeleg de ce în-sămănătate e pornirea dela Timișoara, de aceea ele au și început a zbiră că, — o „primejdie” se ridică asupra lor din mândra cetate!

Când vom avea bucuria a vesti și de pe alăura asemenea?

Unele — altele.

Un lucru frumos.

La punerea petrii fundamentale a Catedralei Ortodoxe din Cluj.

S'a scos la iveală ca un lucru deosebit de frumos, că la sărbările de punere a petrii fundamentale a bisericii Catedralei ortodoxe din Cluj, a luat parte și biserica soră greco-catolică (unită) română, socotind și ea această întâmplare fericită, ca un praznic național mai presus de toate.

Nu numai că au luat parte la sărbătoare mulți fruntași greco-catolici români, dar în biserica unită părintele protopop Dr. Dăianu a rostit o cuvântare, care arăta în-sămănătatea zilei, pe care o socoate ca o zi de biruință a Românilor asupra strânicului duh vrășmaș străin, ce stăpânea atât de nesuferitor în trecut, față de neamul românesc în acest oraș.

Așa ar trebui să meargă, alături, ca surori, sprijinindu-se una pe alta, cele două biserici românești, — și atunci am fi fericiți de vederea frației lor, pe cât de mult ne doare când vedem frecări între capii lor.

Noi avem pe acest pământ un rost, o menire, o urșită, națională. Avem să ne apărăm, ca neam, de atâta dușman isteți și primejdioși de aci de printre noi. Ce păcat e, când ne sfășiem între noi pentru cuvinte de „partid” politic, sau de „confesiune” (de religie) deosebită!

Între cele 2 biserici române e atât de puțină deosebire, — deosebire cu care își bat capul numai învățații mai neastâmpărați, cari n'au alt lucru, dar încolo, noi, tot poporul habar n'avem de acele deosebiri, nici nu simțim „în-sămănătatea” lor, poate paguba lor între frați. Acele desbateri asupra unor puncte curate de credință, — ar trebui ridicate dintre noi, preoșimea

oprită a le mai vântura, cine vrea credă-le așa, cine nu, nici un păcat nu face, — și atunci cele două biserici ale noastre una sânt. Iar mândria noastră să fie: a ne arăta mai harnici Români, mai harnici muncitori de-a da o față românească acestei țări, — care, mai ales pe la hotarele ei, prea e pestriță! Noi locuitorii acestor hotare, chemare națională avem! Pe aceea să ne stee tuturora ochii așintiți, spre aceea să năzuim mână 'n mână, și să ostenim!

Și bisericele noastre să ne conducă cu frăție.

Să privim și fața a 2-a — a medaliei..

Din prilejul jubileului lui Moritz Blank.

Cum ajutam noi ca să crească trufia și îngâmfarea celor mai primejdioși dușmani ai noștri!

În vara asta s'au împlinit 75 de ani decând un Jidan zdrăncar din Maramurăș, s'a așezat în București, căci simțise că acolo e și mai ușor de înșelat lumea și de-a face averi repezi, decât în Ungaria. Și cum ochiul jidovesc vedea bine, nădejdiile lui s'au împlinit.

Numitul zdrăncar era Marmorosch Iakob, care s'a așezat în București lâng'un han (crâsmă 'n drum) și a început aci „marea” meserie, pe care azi o pomenesc ca lucru mare marile noastre ziare naționale, — de... a da bani pe camătă (de bunăsamă cu „numai 10 crișari după zlot pe lună”, adică 120 procente, ori cu mai mulți!). Și după o astfel de „trudă”, în scurtă vreme bughilarul jidanului începui a face foale, după-cum se subția punga săracilor valachi proști ce-i cădeau în ghiară. Mai vindea și „vopsele” și table de coperișe (plen), fiere vechi, lucru iarăși „mare”, pe care îl scot la iveală ca deosebită „vrednicie” alui Iakob, marile noastre ziare naționale!... Acestea l'au ajutat să se facă peste 10—12 ani „bancher”, și să ia tovarăși în Țara Românească pe... „Românii” Löbel Iakob și pe Moritz Blank. Acesta venit dela școli din străinătate, fu chemat să ajute cu știința sa pe Iakob Marmorosch, care era mai prost, dar în a stoarce pungile valahilor, era și el învățat. Punându-se acum și noul „Român” Moritz Blank, pe lucru, ajunseră a face bancă în toată forma, și acesta știindu-se „învățat” bine în România învățelilor, prinse aripi de se înălța repede. Fiind evreu din cei mai isteți și rafinați, cari se lipesc de tot omul ce le vine aproape, s'a știut viri cu banii săi peste tot locul, prin tot felul de întreprinderi.

Intra în ele pentru câștigul bun ce știa că au să-i aducă, dar și pentru a-și întări legăturile și a astupa gurile, a se arăta și ca... maaare patriot rumun.

Ajuns astfel „între domni”, istețul Evreu s'a apropiat azi de un bărbat politic din București, mâne de altul (și de aceștia, o, ce ușor se poate apropria cel ce are multe scilipiri de aur!, dovadă Take Ionescu și ceilalți Blankiști trecuți și de față!..) Și a ajuns banca „puternică”, cu atât mai ușor, cu cât Românii întârziu a-și face vre-o bancă mai de seamă, care să se ridice ea la rolul conducător în viața economică a țării.

Până la război încă a sporit ea, banca Marmorosch, cât a sporit, iar războiul, care e totdeauna cel mai dorit prilej de câștiguri uriașe pentru toată finanța jidovească de pe glob, — a dat mii de prilejuri și lui Marmorosch-Blank, a se îmbogăți ca nici odată! După războiu asemenea.

Si, împlinindu-se acum 75 de ani decând întâiul Iakob făcea cămătărie lângă hanul din București și vindea fere vechi și vopsele, — s'a sărbătorit la București „marele” eveniment, de cătră fericiții urmași ai lui Iakob-fere-vechi, cari se află azi într'un palat aievea foarte strălucit și au ajuns la bogății foarte mari! — încât pot da unui membru în Direcțiunea băncii lor, câte 350.000 Lei tantiemă (plată de membru) pe an.

Bine. Dacă ei își serbează această bucurie, în familie, e departe de noi lipsa de gingășie, de a ne atinge de această serbare. În familia sa fiecare are drept a face veselie când îl taie capul.

Ceea-ce însă ne face să ne amestecăm și noi în vorbă, e un lucru, la care nu ne-am așteptat, și care ne-a izbit ca cu pumnul în inimă:

Acest jubileu al Băncii jidovești, a fost prăznuit și de gazetele noastre naționale! Ziarul „Patria” din Cluj, organul oficios al Partidului Național român din Ardeal, are în numărul său de Duminecă un articol de slăvire alui Moritz Blank, iar în numărul de Marți un articol mare, arătând istoria băncii, dând chipul șiretului Evreu, și alt chip din lăuntru băncii, cum lucrează acolo slujbașii, și arată câte toate, ca să scoată frumoasă și de laudă această bancă!..

Că o fac aceasta foile din București și politicianii din București, ne doare, dar nu ne miră. Aceia așa au trăit, într'o oală cu dușmanii lor, fără a-și da sama că aceia își răd de ei și 'n inima lor îi desprețuesc, că se bagă cu cap cu tot în oala lor jidovească..

Dar noi, noi Ardelenii, ce bine am avut, sau avem,

sau avem nădejde de-a avea, dela cuibarul tuturor dușmănilor pentru neamul nostru și țara noastră, care e Casa Marmorosch-Blank?.. Ce a făcut această casă jidovească pentru Partidul Național dela noi, ca acest partid să-i aducă, prin gazeta sa oficioasă, închinăciune?

Ce frumos stătea gazetelor noastre naționale să fi fost în acest caz, organe de controlă, de critică, să fi despoiat cojile de laude scrise de cei interesați la hora jidovească, și să arate, câte rele morale s'au revărsat asupra țării, asupra negoțului și industriei, asupra moravurilor din negoț, prin roirile de evrei cuibăriți în jurul acestei Bănci și ocrotiți de ea în toată țara... Economistii Partidului de signur ar fi putut aduce sute de pilde, cari să arate, că de-a făcut și vreun „bine“ „național“ (?), această bancă a făcut în schimb de o sută de ori atâta rău țării și în lăuntru și în afară!

Parcă cu aceea ne-am mândrit și ne mândrim, că nouă Ardelenilor nu ne plac multe moravuri de-ale politicianilor din București. Ei, bine, unul din cele mai urâte „moravuri politice“ de acest fel, este amestecul lor cu ori-ce streini, dacă acel amestec le aduce banii!

Chemarea foilor noastre naționale ardeleni, purtătoarele de moravuri mai bune, era: să zbiciuie cu strășnicie această scădere a Bucureștilor, de a se prinde în hora jidanilor, cu nesocotirea întregii mândrii a noastre de neam stăpânitor în țară!

Spre asta ne îndrumă tot trecutului nostru politic. Căci noi Românii din Ardeal, Bănat și Crișana ne-am păstrat neatinși, ca neam, numai prin aceea, că am stat cu totul departe de ori-ce amestec, chiar de o atingere, cu dușmanii noștri cei primejdioși pe atunci, cu Ungurii. Cei cari căutau atingere cu ei, erau perduți, aceia îi momeau și ni-i răpeau.

Astăzi acest crez, această ținută mântuitoare, o părăsim?

Precum odinioară Ungurii, așa azi Evreii sunt cei mai primejdioși dușmani ai noștri, ai înaintării noastre, ai stăpânirii noastre în țara noastră!

Față de ei ne părăsim vechiul crez, vechea ținută dovedită de bună?

Au fost zăpăciți oamenii noștri de anumite „daruri“, uneori foarte mari, pe cari Casa Marmorosch-Blank le face colo și colo? Dar am uitat noi cu toții vorba: Temeo Danaos et dona ferentes? Și nu ne putem închipui că „darurile“ acestei Case, de unde-i vin?

Ridicăm în slăvă pe Moritz Blank că a făcut bani în București! Nu ne-ar șede oare mai bine, să căutăm pe „mocanii“ noștri din Ardeal duși în „Țară“ și să arătăm ce au făcut ei acolo? Că am găsi pilde mult mai frumoase ca cea alui — Moritz Blank! Avem zeci de pilde de Ardeleni, cari au plecat de aici săraci și, prin hărnicia lor, au ajuns acolo la averi foarte frumoase! la stări strălucite, făcând în același timp bine și pentru neamul lor, unul dăruind Școli frumoase satelor din care au plecat, adunând bălețașul de român din satul lor și ducându-i și crescându-i pentru meserii acolo la ei, alții în altfel bine săvârșind. Pe aceștia sa-i scoatem

la iveala, ca mândrie a noastră, — nu pe Moritz Blank, capul conducător al luptei mute ce o dă jidăniimea din această țară, pentru a-și ține țara în subjugare economică, chiar politică!

De mult n'am avut dureri sufletești ca acestea, când am văzut glasuri hotărâtoare în politica noastră ardelenescă, cădelnițând și cântând „Osana“ lui... Marmorosch Blank!..

Oare mai putea-ne-vom trezi din acest vis urât, sau vom urmă a trăi în el?

Dați-ne, conducători ai politicii ardelenesti, un răspuns, care să ne liniștească!..

SCRISORI.

Făget, Oct. 1923.

Dle Redactor! Binevoiiți a publica în „Libertatea“, gazeta cea adevărat democratică, a popoului, și doritoare a-l feri de primejdia jidovească.

La noi în Făget se află o mulțime de jidani, a căror ținută bate foarte la ochi Românului cu grijă de neamul său. Nu auzi pe acești evrei vorbind decât ungurește, — arătându-se prin toată ținuta lor, cât ne au de dragi pe noi țara noastră. Ci-că „nu știu încă“ românește! Unde spun ei asta? În Caraș-Severin, în cel mai românesc județ din câte s'au rupt dela Ungaria! Aci unde nu poți face doi pași să nu te întâlnești cu un Român și să auzi vorbă românească! Aci sub Unguri, ei nu voiau s'audă această limbă, decum să o învețe, ei ne stăleau pe noi, pe marea mulțime, să învățăm limba ungurească, de aveam de lucru cu dumnealor, cu jidanii-maghiari!

Dar în România, după 5 ani de viață, tot nu au putut învăța? Ba n'au vrut și — nu vreau!

Totuși, în acest ținut atât de Românesc, când a fost vorbă ca să se dee spre împărțire zahărul venit oficios, acesta, Sindicatul „n'a avut“ (?) cui da vagoanele de zahăr spre împărțire locuitorilor, decât lui Deutsch, Itzig, Kobi și Robert. Ei au avut poruncă să-l împartă cu 20—28 Lei, — dar ei l'au vâpșat cu 38—40, ca cum le-ar fi venit lor de-adreptul, în scop de negoț, din Cehoslovacia. Punându-și ei la fiecare kilogram 10—12 Lei, au câștigat la un singur vagon 100—120.000 Lei. La 2 vagoane 240.000, la 4 vagoane 480.000.

Cineva s'a plăns lă deregatorii și deregatoriile i-a „pedepsit“ pe jidani cu — 25.000 Lei, ca lucru mare. Că le și pasă lor de 25.000 Lei, când la fiecare vagon, la unul singur, au câștigat 100—120.000.

Noi Românii de pe Valea-Begheului, protestăm împotriva pedepsei de 25.000 dată jidanului pentru înșelăciunea popoului întreg cu câte 10—12 Lei la kilogramul de zahăr și cerem să fie pedepsit cu femnița!

Și în același timp ne mirăm, cum un Itzig Robert, prea cunoscut din cele ce a făcut cu noi Românii de aici, — mai poate încă să se apropie de deregatorii în țara Românească și să capete el spre desfacerea negoțului deia care rămâne un câștig frumos! Ba îl fac să spună ei singuri, că — mai bine le țerge lor azi în România, și decât le mergea în Ungaria!

Băncile Române și negustorii români, oare nu erau vrednici și în

stare a împărți acel zahăr, și a-nume fără a înșela poporul?

Protestăm ca aceste lifte primejdioase să mai fie strânse la peptul stăpânirii românești!

Străjaitor.

Biblioteci populare Parohiale.

Geoagiu-de-Jos, Oct 1923.

E îmbucurător faptul, că și în ținuturi rămase tare înapoi, cum e și Valea-Geoagiului, — se ivesc sforțări de schimbare a tristului trecut.

Un semn de acest fel avem în faptul, că în comunele de munte, altfel sărace, Cil, Glod și Nădăștia, s'au înființat în acest an Case de cetire, adăposite deocamdată în Școală. Părintele I. Hanches, la a cărui stăruință s'au înființat, ține din când în când șezători culturale (vorbi pentru buna învățătură) sâtenilor adunați acolo, apoi le împarte cărți de cetit din Biblioteca înființată pe lângă fiecare casă de cetire. La șezători oamenii dăruiesc câte ceva, care după inima și punga sa, — și din bănuții adunați astfel, s'au cumpărat cărți, cari li-se dau spre cetire.

De curând parohiile au înființat ele câte-o bibliotecă parohială (a bisericii), și Casele de cetire și-au unit bibliotecile lor cu cea parohială (fiindcă asta are o stăpânire rămăitoare, pe când cealaltă poate și să înceteze într'o zi), — și așa s'a făcut din două mici, una mai măricică, pusă sub scutul sfintei biserici. Azi fiecare bibliotecă are cărți de câte 200 Lei și mai bine, și ele vor tot spori, — căci oamenii văzând folosul, vor dăruia la prilejuri potrivite, la botez, la nunți, câte ceva pentru fântâna lor cu izvor de sănătate sufletească, — și așa vor spori în toate. Ceea-ce le dorim din toată inima. Lăudați, fie cei ce întemeiază astfel de biblioteci și cei ce dăruiesc pentru ele.

Bucur.

N'a fost în zadar lupta tinerimei.

La Universitatea din Cluj, dela care a pornit în primăvară mișcarea războinică împotriva îmbulzei evreești, — termenul de înscriere pentru anul de față, e 25 Octobrie.

Până la 18 Octobrie s'au fost înscris la facultatea de drept (iura, care pregătește advocații și judecătorii) 199 de tineri pe anul I, dintre cari 168 Români, și numai 10 Unguri, 17 Evrei, 2 Croați și 2 Sași. — La facultatea de Medicină, erau înscriși pe anul I. 75 studenți, între cari 65 Români, 6 Evrei, 3 Unguri și 1 Sas.

Nu știm încă câți s'au înscris în zilele acestea din urmă. Dar bănuind că tot cam în masura asta s'au înscris și în zilele următoare, — înseamnă, că mișcarea tinerimei române, care cere loc întâi Românilor în înaltele școli ale țării, și numai apoi, în masură scăzută, după numărul lor în țară, celor de alt neam, — a făcut pe streini să-și tragă sama, că cererea Românilor e dreaptă, și că locul lor acolo e în număr mai restrâns.

Dacă tinerimea noastră tăc-mulcomă, și se făcea că nici vede ce viitor i-se pregătește, — azi streinii, mai ales Evreii, ar năvălit în număr și mai mare, cum au arătat-o prin năvala la Farmacie, unde veniseră și în acest an, mai mulți decât Românii. Noroc că sâta pusă în calea lor, examenul de primire, i-a cernut și i-scăzut ia cât li-se cuvine.

Așa trebuie să ajungem a fi noi mai mulți pe toate târâmurile de viață, și în meserii și în negoț!

Și vom ajunge! Inimile hotărâte ale fiilor noștri, cari au dat alarma asupra primejdiei și s'au aruncat în luptă dărză, până la primejduirea lor înșiși, — ne arată că viitorul se va întoarce spre bine pentru neamul nostru!

Nu-i sufăr.

Din Cluj s'a dat în 16 Oct. telegramă la București următoarea legamă:

„Aici au început de nou tulburările studențești. Aseară, după ce s'au terminat cursurile (lecțiile) la Institutul de chimie, mai mulți studenți evrei au fost așaptați în stradă și bătuți. Doi din ei, loviți mai greu, au trebuit să fie duși în spital.“

Din alte țări.

In Germania

stările nu înceată a fi tulburi, uneori chiar încordate până aproape de încăerare. Zilele astea a fost mare încordare între Saxonia și Prusia. Saxonia condusă de comuna niști, nu vrea să mai asculte de îndrumările Prusiei, — și eră vorbit să pornească în contra guvernului comunist al Saxoniei. De altă parte, sunt încordări între Bavaria și Saxonia, Bavaria spunând că nu poate suferi în Saxonia guvern de comuniști.

— Intre Germania și Franța încă s'au înrăutățit de nou stările. Germania nu vrea să implinească tot ce-i cere Franța, — și de unde ca până ieri erau pe-aci pe-aci și se împăce, acum se spune că Nemții vor să înceapă „rezistență pasivă“, adică să nu vree să lucreze până ce Francezii poruncesc în Ruhr.

De aci se pot isca iar stări îngrijitoare.

In Ungaria

viața a ajuns scumpă, acuși de neșuferit. Conducătorii statului nu mai știu de unde să facă bani pentru a coperi cheltuielile cu slujbașii țării. Guvernul s'a hotărât să facă o nouă urcare a taxelor (plăților) la trenuri, și anume: Pentru cărușul mărfurilor de hrană, se urcă cu 80 la sută (aproape îndoit), iar pentru călătoria persoanelor (oamenilor) de 2000 de ori mai mult ca înainte.

Așa taxele la trenuri vor fi mai mari decât socotite în aur prețurile de nainte de război.

Și la noi e scump și se scumpesc toate, totuși nici pe departe nu așa ca în unele țări vecine.

Casina Națională din Deva.

Convocător.

On. membrii fondatori și cei cu vechime anuale, sunt invitați a lua parte la Adunarea generală de inaugurare a „Casinei Naționale din Deva”, ce se va ține în ziua Oct. 1923 (Duminecă), la ora 3 p.m. în localul Casinei din Piața Jătrei, cu următoarea ordine de zi:

1. Inaugurarea festivă a Casinei Naționale și sfiuțirea localurilor. Deva, la 18 Oct. 1923.

Secretar: *Julia Josan.* Președinte: *Dr. G. Dubleşiu.*

Publicând această convocare, ne vom bucura să atrage și deosebit lămurirea aminte a cetitorilor asupra înfăptuirii acestui fapt: „Casina Națională”, azi Română, din Deva, este vechiul „Nemzeti Kazinó” unguresc, înființat aci la anul 1848 și care era locul de întrunire al trușăilor poruncitori maghiari, care aci se sfătuiau cum să țină în subjugare mai umilitoare poporul român din acest județ de românesc județ.

Prin voința stăpânirii românești, funcționarii cei mai mulți din Deva, aproape toți membri ai „Casinei”, prăjind stăpânirea cea nouă alămurirea de ceilalți intelectuali români, — s'a ajuns la aceea, că vechea Casină „națională” maghiară, ajuns Casină națională română, recâștând în noua stăpânire cu caiele din piață și cu toată averea ei.

S'a ales un nou Comitet al Casinei, dintre frunțașii de azi ai vieții românești din Deva, și Duminecă 28 Oct. se face inaugurarea sărbătorească a Casinei românilor, — sărbare la care Convocătorul de sus, poștește pe toți căți vrea, că și acesta e un pas înainte pentru a arăta, că viața românească se întărește în centrul județului nostru. — Scoatem cu plăcere la iveală această sărbătoare.

Comitetul Casinei face cunoscut, că toate încăperile Casinei, ca și restaurantul de jos, au fost temelnic renovate, având azi o înfăptuire frumoasă și pretioasă.

hârtie veche, mult grăitoare.

În veacul al 15-lea, Evreii erau prizonieri în Franța. De pe atunci îi cunoaștea lumea ce plătesc popoarele înțelepte începeau a scutura de ei. Iar ei văzând că poporul nu vor mai fi suferiți, au rostit alte popoare, cari (fiind încă în stăpânire de proaste), îi vor suferi... Deosebi nouă Românilor ne-au făcut parte bună din acest „noroc”... Destul că Jidanii din Franța, amatori de poporul cuminte francez, au scris la marele lor Rabin Tarigrad, un fel de Patriarh al Ierusalimului — întrebându-l ce să facă? Patriarhul-Rabi le-a răspuns prin următoarea scrisoare, care spune multe multe (scrisoare prinsă de un prieten și dată la iveală în felurite ziare și fol. mai nou tipărită iară la anul 1909, în cartea: „Conspirații evreiești împotriva lumii creștine”). Iaca ce-i sfătuiește marele Rabin:

„Mult iubiți frați întru Moise, am primit scrisoarea voastră, prin care ne faceți cunoscute greutățile și nenorocirile ce îndurați. Noi am fost pătrunși de aceeași durere, ca și voi.

Sfatul Marilor Satrapi și Rabini, este următorul:

„Voi spuneți că Regele Franței vă obligă să vă faceți creștini: Faceți-vă, pentru-că nu puteți face altfel, dar păstrați în inima voastră legea lui Moise.

„Voi spuneți, că vi-se poruncește să vă despoiați de averile voastre: Faceți-vă copiii negustori, pentru ca încetul cu încetul să despoaie ei pe creștini de averile lor!

„Voi spuneți, că e primejdioasă viața voastră: Faceți-vă copii Doctori și Farmaciști, ca să răpească creștinilor viața din ei!

„Voi spuneți, că vă fac multe alte supărări: Faceți așa, ca copiii vostri să ajungă advocați și notari, și mereu să se amestece în trebile Statului, pentru ca punând pe creștini sub jugul vostru, să stăpâniți lumea și să puteți a vă răzbuună contra lor.

„Nu vă depărtați de acest ordin ce vă dăm, și veți vedea că, din înjosiți cum sunteți, veți ajunge la culmea puterii!

„V. S. S. V. F. F. Prinț al Jidanilor din Constantinople, 21 Casleni 1489”.

Precum vedeți, buni cetitori, acești oameni lucrează de sute de ani după același fel de porunci venite dela Mai-Marilor Rabini și Satrapi, pentru nimicirea noastră. De nu vom ținea samă de munca lor și nu ne vom apăra de ea, — ei își vor ajunge, prea curând, scopul deplin!

NOUȚĂȚI

La Belgrad, capitala Sârbiei, au avut loc Duminecă, mari sărbări la Curtea Regală. Regina Mărioara având un fiu, fecioraș, acela a fost botezat cu mare pompă, ca moștenitor de tron al Sârbiei. I s'a dat numele de Dușan, nume vechiu, de viteaz rege sârb. A fost de față și M. S. Regele Ferdinand și Regina Maria, părinții Reginei Mărioara, și Regele și Regina Greciei George și Elisabeta.

Naș a fost Principele de Coroană al Angliei.

Faptă foarte frumoasă a săvârșit dl G. Clecan, comerciant în Pui, dăruind un minunat loc la marginea comunei, sub o încântătoare colină, ca pe acela să se zidească biserică gr.-or. română, loc pe care la sfințit I. P. S. Metropolitul Bălan când fu de curând pe Valea Jiului, — iar preotul At. Dajna a dăruit 20.000 Lei pentru fondul de zidire a bisericii.

Fapte pline de laudă.

Posta nu mai duce cărți postale ilustrate cu scrisoare streină. Se aduce la cunoștință celor interesați, că nu se vor mai primi spre trimitere prin postă cărțile Postale ilustrate (cu chipuri) care nu vor avea titlurile sau explicațiunile tipărite în limba română.

Pentru cele deja tipărite, se dă răgaz spre a fi vândute, până la 1 Ianuarie 1924.

„Jidanul în farmacie”...

În numărul nostru 28 din Iulie a. c. scrisesem sub titlu de mai sus un articol, prin care ne arătam durerea, că un Jidan se cuibărise în Farmacia veche românească din Orăștie, alui N. Vlad. Om fără simțul datoriei față de slujba sa gingașă, — jidanul făcea o mulțime de greșeli în pregătirea leacurilor, încât îi ieșise vestea și noi ne-am arătat părerea de rău că pe ce mâni a ajuns această farmacie românească.

Cu bucurie vestim azi cetitorilor noștri, că stăpânul farmaciei, dl Virgil Vlad, și-a luat pe inimă atât ieșirea noastră în foaie cât și alte plângeri ce i-se făcuseră împotriva ușurinței cu care lucrează omul lăsat de d-sa în farmacie, — și a lua o hotărâre frumoasă: să vie să iee însuși conducerea farmaciei cu vechiu nume bun.

Ne bucurăm de asta, rugăm pe cetitori să o iee cu toții la cunoștință și să aibă în viitor iarăși toată încrederea în Farmacia V. Vlad din Orăștie, condusă azi de proprietarul ei priceput și probat.

Fie binevenit între noi.

Camioanele prea grele, sunt oprite de a mai merge pe drumuri în țară. Ministerul Lucrărilor Publice, în a cărui pază cad și drumurile (șoselele) și podurile, a oprit umblarea pe drumuri și poduri, a camioanelor ce-s mai grele de 4 tone. Că de curând a trecut un camion (căroiu greu de povară, dus de motor) de 7 tone și a rupt un pod bun, — căci podurile sunt făcute pentru greutatea numai până la 4 tone (40 de măși metriche). E bine că le-a oprit, că stricau toate podurile și zguduiau casele în apropierea cărorora treceau.

Baia de aburi și de vană Birtler din loc, — s'a deschis. 3-4 (690)

Țesătură de șpionaglu împotriva țării, s'a descoperit de curând, și anume între ofițeri, de felul lor Sași și germani, din fosta armată austriacă, primiți în armata română și apoi ieșiți din armată. În Sibiiu a fost arestat căpitanul Arnold Wittman și Eugen Koppel, de fel din Brașov. În Brașov au fost arestați alți 2 membri ai țesăturii dușmane Gusbert și Kopyony. Ei aveau legături strânse cu agenția bolșevică „Rosta” din Viena și primeau sume însemnate de bani pentru scopurile lor. Aveau ortaci și în Bucovina și Basarabia.

Un maior, Ciaikovski, fost în armată ucrainiană (rusă) și primit în armata română, a fost prins și el ca pârtaș și arestat. Soția lui, Ana Ciaikovski, a venit Luni în săptămâna de față la București și aflând de soarta soțului său, de teamă că va fi arestată și ea, care se vede că știa de tot lucrul, s'a aruncat dela rândul al 3-lea al palatului „Cercul Militar” din București și a căzut moartă pe trotoar.

Așa mulți „pretini” avem printre noi. Și ne mirăm de cei ce se ridică împotriva „dușmanilor din lăuntru” ai țării!

Din casa nici unui Român cărturar, bun patriot, să nu lipsească senzaționala carte:

„Protocoalele Ințelepților Sionului”

care descopăr lumii uriașul și fără părche de vicleanul plan, după care cel mai înalt sfat al învățaților evrei de pe glob, conduc lucrarea de robire și ținare în robire economică, a tuturor popoarelor din lume, îndeosebi a celor creștine! Citindu-o, multe lucruri pe cari azi nu le înțelegeai, le înțelegi îngrozitor! A se cere la „Libertatea”, în Orăștie (jud. Hunedoarei), trimițând înainte prețul ei, 35 Lei, pentru care se expediază franco-recomandat. Cu ramburs nu se trimite.

Preluare de Farmacie!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că am preluat și o port mai departe sub conducerea mea personală, vechea

Farmacia Vlad.

Îndelungata mea praxă, atât sub supravegherea tatălui-meu, cât și ca farmacist independent 18 ani în Alba-Iulia, cred că mă îndreptătesc a fi privit și primit de on. public, cu deplină încredere, — ceea-ce cu onoare îl și rog prin aceasta. Țin lângă mine personal ajutor de perfectă încredere, așa că ori-ce nemulțumire față de serviciul Farmaciei mele, va fi cu totul peste putință.

VIRGIL VLAD

Proprietarul farmaciei Vlad din Orăștie și Alba-Iulia.

(979) 1-1

Dentist Dr. S. Seidner dă consultați în ORĂȘTIE Palla Aurei Vlaicu 7 (la etaj deasupra prăvălii Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durere — Regulare de dinți. Punere de dantură. (953) 3-10

Sămănători de lumină.

Pe următorii frați buni dela sate și mai pomenim cu laudă printre sămănătorii de lumină în popor, prin aducerea multora la cetirea de noi:

Di Ardelean Todor, Lecimir (Sălaj), ne-a făcut în Șanal 11 abon.

Di Gh. Bârsan Tipu, Sampetru, 10 ab.

Di George Bigheriu, Sinteș, 5 ab.

Di Iosif Muntean, Stretea, 5 ab.

Di George L. Stănilă, Răchita, 10 ab.

Di George Negrău, Socodor, 5 ab.

Di Ioan Fermea a Florii, Borbid, 2 ab.

Di Petru Rusu, Făureni, 3 ab.

Di Ioan Ianăș, Coșova, 3 ab.

Di Florian Covaciu, Cluj, 2 ab.

Di Alex Feler, Adriaș, 4 ab.

Di Sim. Coman, Sirenișu, 3 ab.

Di Todea George Toma, Beliș, 11 ab.

Di D. Popescu, cântăreț în Longrești-Moșteni (j. Gorj) 11 ab.

Di Andrei Oprea, Musca, 6 abon.

Di I. Danciu, Inv. Bucium-sat, 5 ab.

Di Grecu I., Băicoiul mare, 2 ab.

Di Nic. Văcan, Giroc, 2 ab.

Di Nic. Jimou, Mocrea 2 ab.

Di Ioan Ianc, Petriș, 2 ab.

Di Ardelean Gerge, Cuied, 2 ab.

Di S. Voimov, Ciacova, 2 ab.

Di Ion Șerbanat I. Filip Solovăstru, 4 abon.

Di C. Cosma, Ghiriș Ar. 4-ab.

Di Dim. Avrămescu, Cladova, 3 ab.

Di Nicol. Iacoban, Vatra-Dornil (Bucovina) 6 abon.

Di Ilie Rad, Ghiriș Ar. 3 ab.

Di Vas. Băiaș, Uriul de jos, 2 ab.

Di Ion Cherecheș, I. Ar. Chluzbaia, 4 abon.

Di Ilie Bunea, Iacobeni, 2 ab.

Di Nic. Iacob, Bencecul-rom, 2 ab.

Di Tân. Frențiu, Vașcău, 3 ab.

Di Gavr. Mănăsturean, Cuzdriora, 2 abon.

Di Trandafir Moș, Cuiș, 2 ab.

Di Macedon Cozma, Spermezen, 3 abon.

Di Benteu G., Jupani, 2 ab.

Tuturor: Călduroase mulțumiri!

Poșta Redacției.

Di Pop Alexă ne-a trimis din I-leanda Mare la 1 Oct 35 Lei pentru 1 volum „Protocolare”, dar numele comunei nu-l putem citi deloc, și așa nu-i putem trimite cartea. Îi rugăm să ne scrie de nou curat, cetăț, comuna și poșta di urmă, dela care își primește comuna scrisorile.

Dsale P. Boch. în Mocr. Dz, primind acum 40 Lei pe lângă cei 30 de mai înainte, — de tot 70 Lei, — ești plătit deplin pe anul de țară.

Dluc Const. Răbulea în Lupșa. Ne-ai trimis 70 Lei și nici un cuvânt pe coupon, că pentru ce-s bani? Te rugăm scrie-ne ca să știm ce să-ți trimitem de ei.

CAUT FEMEIE

Tăran cu bunăstare, rămas văduv fără copil, etate 46 ani, — caut, pentru căsătorie, o femeie din casă cinstită, văduvă sau nemăritată, în vârstă pe la 40 ani. Să scrie la Redacția foii, care-mi va trimite scrisorile la mine. (981) 1—2

Mi-s'a pierdut

În târgul de vite din Orăștie, Vineri în 19 Oct. portimonul (bughilarul) cu 1 bilet de vânzare a unei porce și alte hârtii și scrisori de folos, între ele și foaia de mobilizare. Cel ce le-ar fi găsit, e rugat a mi le aduce primind răsplată convenită.

George Lupu,

1—1 țăsător în Pricaz, p. Orăștie.

Strămutare de Atelier.

Atelierul de *Curdiarie* al subscrisului, se strămută cu data de 1 Novembre 1923 în *Deva*, viz-a-vis de Spitalul Județan, Str. Prinț. Carol 47.

Pregătesc: hamuri și articole de voieglu. Primesc și reparații cu prețuri moderate.

Ioan Comă

măestru Curălar, în Orăștie, (980) 1—2 dela 1 Nov. în Deva.

De vânzare o garnitură de îmblățit,

purtată de Locomobil cu aburi, 2 1/2 H. P. cu batoză de 800 c. m. în stare foarte bună; curele nouă, la:

Iuliu Bălu, mecanic

(977) 1—2 Blaj.

De vânzare

din mână liberă în Hațeg

O casă cu grădină mare,

care dă în altă stradă, — pomi roditori, poziție principală, potrivită și pentru prăvălie.

Constă din 2 edificii, în total 7 odăi (camere), o culină de vară și una de iarnă, pivniță, șopru, cotețe, o fântână în curte, una în grădină. Curtea și grădina 711 stânga și dreapta. Deslusiri dă:

Dr. E. Șalariu, adv.

(976) 1—3 Hațeg, (j. Hunedoara)

În Uioara, în centrul băilor de sare, în cel mai frumos loc, e de vânzare sau închiriere,

casă nouă cu etaj

absolut modernă, bună și pentru hotel, cu 20 camere și toate edificiile secundare și trebuincioase, cu parc, grădină de un jugăr. Doritorii să se adreseze la proprietarul:

Dr. Morariu,

(978) 1—3 notar public, Gherla.

Morar tânăr, căsătorit, cu praxă, de mai mulți ani, caută loc la o moară cu site sau cu apă. Adresa: *Nicolae Bălgrădean*, comuna *Laz* (casele lui Irimie Colhan) per *Sebeșul-sădese* (Județul Sibiu). (978) 1—2

Nr. 2010/1923.

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștință publică, că dreptul de încercat vana de plăș și import, a comunei Simeria-Col. (Piski) se va excedea pe cale de licitație publică în ziua de 20 Novembre 1923 la ora 9 a. m., în localul primăriei.

Durata arendării e 3 ani, începând cu 1 Ianuarie 1924.

Prețul de stălgare e 36.000 Lei.

Condițiile detaliate se află și se pot vedea zilnic, în orele oficiale la primărie.

Col. Simeria (Piski) la 19 Octombrie 1923. (979) 1—1

s. s. Böhm, s. s. Tanase, primar, primnotar.

Caut un acenic din familie bună care să albească afară de școlile primare, barem 2 clase de liceu, și să poseadă și limba maghiară.

Traian Baicu

(955) 2—3 comerciant în Zlatna.

„ALBINA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
CENTRALA SIBIIU
FONDATĂ LA ANUL 1872.

Succursale: BRAȘOV, BUCUREȘTI, CLUJ, LUGOJ, MEDIAS,
TARGUL-MURĂȘ, TIMIȘOARA, SÂN-MĂRTIN.

Capital deplin vărsat Lei 25.000.000. Fonduri de rezervă Lei 16.000.000. Depuneri spre fructificare Lei 256.000.000

Lucrează cu toate centrele din țară. În America direct cu cele mai mari bănci.

Secție specială pentru America.

Jertfește anual sute de mii de Lei pentru scopuri de binefacere și culturale.

Primește: Depuneri spre fructificare de plată la vedere, 5% dobândă, fără considerare la sumă.

Pentru *Depunerii cu termen fix* (mai lung) plătește 5 1/2—7%, după mărimea sumelor și durata termenelor de plată. — Darea o plătește Institutul din al său. (969) 3—10

Altoi de vânzare.

La școala Inf. de Agricultură din Geoagiu se află de vânzare un stoc de 5.000 nucii și 5.000 meri și peri de calitate întâi, cari se pot ridica până la finea lunii Octobrie. Prețul altoilor per bucată 25 Lei. Comande se pot efectui prin anticiparea banilor. Geoagiu, la 5 Octobrie 1923. (963) 3—3

Târg în com. Balșa!

Se face cunoscut locuitorilor de pe Valea Geoagiului-de-jos, că comuna *Balșa* a câștigat dreptul de târg, anume de 3 ori pe an: la 8 Novembre, 7 Aprilie și 7 Iunie.

Cel dintâi se ține în luna viitoare, 8 Novembre. — În aceeași zi târg de vite și de mărfuri. (961) 3—3 Primăria com.

2 case de vânzare

în Orăștie, una în str. Căstăului Nr. 12, cu 3 odăi, bucătărie, grădină și fântână în curte. Alta în str. școlii Nr. 4, cu 2 odăi, bucătărie, grădină, fântână și pivniță. Informațiuni la:

Iuliu Turdășan

(971) 2—2 casier orășenesc.

Casa din strada Mihai Viteazu Nr. 42 (viz-a-vis de Școala română gr.-or.) e de vânzare din mână liberă. (972) 2—3

Casă de vânzare,

stând din 3 camere, bucătărie, grajd, grădină de 2%. Jughere și 10 jughere pădure, — se vând din mână liberă, în comuna Chitid (p. Crișeni, jud. Hunedoara).

(973) 2—3 Elemer Herczeg

Elev tehnician dentist

având cel puțin 4 clase medii (liceu sau civile), din casă inteligentă, de 15—16 ani, — se primește la:

Dr. Seidner

2—2 medic dentist, Orăștie

Casă de vânzare. Subsemnata nota vând din cauza bătrâneții, casa mea cu drept de crășmă, olătoare în Băile, piața mare. Casa constă din două localuri de crășmă, patru odăi, etc.

Doritorii să se adreseze la:

(934) 2—2 Văd. Fogel Ionif.

Mărfuri de vânzare.

La subscria bancă în comuna Geoagiului-de-jos (jud. Hunedoarei) se află de vânzare mai multe feluri de mărfuri și anume:

Circa 15.000 kgr. magiua (lictar de prune), 10 hectolitre vin vechiu, 100 metri cub. scânduri de brad și lațuri, 200 perechi bocanci, buți goale pentru rachiu și vin, butoaie de fer pentru petrol și benzin, 2 cazane de fert rachiu, veșuri pentru strâns prune, — și altele.

Se vând cantitatea întreagă sau în părți mai mici. (961) 2—3

Doritorii a se adresa la:

Banca „Geogeană”
Geoagiu-de-jos (jud. Hunedoarei)

O calfal în atelierul de pantofar se primește o calfal

Ivan Varmăgean

m. pantofar (974) 2—3 Orăștie, (j. Hunedoara).

Ocaziune de cumpărare!

În comuna Strai-Sângeorgiu, circa 1 1/2 km. de gara Călan, se vinde un local de prăvălie pentru mărfuri mixte și un local mare pentru cârciumă, cu concesione, stând din 4 odăi de locuit, bucătărie, cămară, pivniță mare, șură, grajd, carte mare, fântână, magaziu și grădină pentru legume. Atât localul de prăvălie, cât și cel de cârciumă, e provăzută cu mobilierul de lipsă.

Poziția casei e în fața alor trei drumuri comitatense și a podului de peste Strai pe unde au trecut 22 de comune.

Cel interesat să se rugași a veri la fraja locului pentru a se convinge despre mersul prăvăliei și al cârciumei. — La scrisori nu dau răspuns, ci numai verbal.

Albert Bruckenstein

(958) 3—3 comerciant
Strai-Sângeorgiu, (j. Hunedoara)